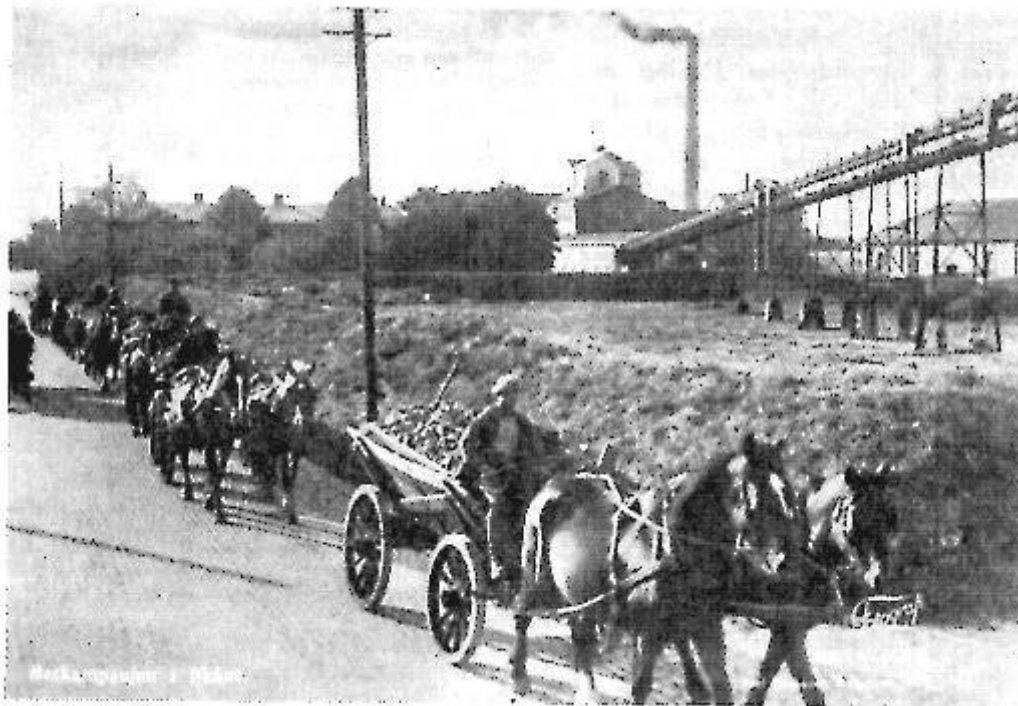

Hasslarps Sockerfabrik

● *Betkampanjen i Skåne — kortet är från slutet av 30-talet.*

Hasslarps Sockerfabrik.

Att gallra sockerbetor på 20-talet var ett arbetsamt och dåligt betalt arbete. Då fanns ej kemiska ogräsmedel och ej heller enkorns frö. För många barn på landet där betodling bedrevs, var examensdagen i slutet av maj ej så efterlängtd, för efter den skymtade betgallring som ett allt för ljust moln.

Bet upptagningen var för barn ej så betungande, för det var under skoltiden i oktober och då var det ej så varmt som under sommaren då baden i Vegeå och Skälderviken lockade.

Fastän man som pojke ej tog upp så många betor fanns det ett annat sätt att tjäna pengar på dessa rotfrukter. Vid lastningen av betor på vagnarna, som kallades för kistevagnar, blev de rågade. Dessa vagnar saknade fjäderanordning och på den tiden var vägarna ej asfalterade och därför mycket gropiga. De skakningar som vagnen utsattes för hade till följd att några av betorna kunde falla av. Dessa plockade vi upp och förvarade hemma på gårdsplanen. I slutet av betsäsongen vägde vi upp dem och en släkting från Ausås som hette Åberg köpte dem och tog dem med på sitt betlass till Hasslarp.

Ett år hade vi samlat 150 kg och priset var 3,50 på 100 kg. En höstmorgon när vi hade skollov var jag ute och avpatrullera vägkanterna, kom där tre bet skjutsar från Torlarps gård på väg till Hasslarp med Alberg i spetsen som fördräng. Eftersom jag ej hade något särskilt att göra, frågade jag Alberg om jag fick följa med till sockerbruket för där hade jag ej varit förut. Då vägen dit endast var 3 km ansåg jag att vi snart skulle vara tillbaka, så därför gick jag ej hem och fick något tillstånd. Mor ville att vi ej skulle avlägsna oss från hemmet utan hennes till- stånd för att veta var vi vore befann oss.

Jag fick sitta vid sidan om Alberg och det gick i rask skritt in ända tills vi kom till folkets Park, men där blev det stopp, för så långt vi kunde se stod bet skjutsar och väntade.

På den tiden fanns ej någon leveransplan utan alla odlare körde hemifrån på morgonen, med på följd att det bildades långa köer från Strövelstorp, Kattarp, Fleninge och Hyllinge. Till detta stor a bruk fanns ej mer än en invägningsvåg, vilket också fördröjde leveransen. Till Hasslarp kom även betor på järnväg, och när dessa vagnar skulle växlas in och ut från bruket måste bommarna fällas vilket också hindrade hästskjutsarna att komma fram.

Det duggregnade denna dag så jag blev frusen och det var enformigt och tröttsamt att se hur långsamt vi förflyttade oss. För att få tiden att gå räknade jag alla fönsterrutorna på husen som jag kunde se från vägen. Jag kom upp till 278 och det var nog enda gången som rutorna i Hasslarp blivit räknade.

Alberg hade kaffe på en termosflaska och smörgåsar och var hygglig nog att dela med sig av detta. Han hade även en fickplunta, vara innehåll han blandade med kaffe. Detta behöll han dock för sig själv.

Vid järnvägsövergången var bommarna nere och fick se ett persontåg och växlingsloket med 24 lastvagnar 2 gånger.

Under tiden vi väntade vid bommarna hade jag, förutom att räkna

vagnar, tillfälle att även se hur bomvakten "extraknäckade". När häst skjutsar skulle över järnvägsspåren uppstod skakningar så att betor föll av. Kraftiga vibrationer uppstod i järnvägsvagnarna när de skulle in på stickspåret till bruket och även från dessa kunde betor falla av.

Dessa betor hade han samlat upp och "lavat" i en vacker stack intill den kur som han vistades i när inga tåg passerade. Av stackens storlek kunde jag bedöma att den innehöll minst 500 kg vilket skulle bli cirka 18 kronor. Jag betraktade honom som en lyckans guldgosse som endast hade att plocka upp betorna framför fötterna och slapp springa längs vägar som jag fick göra. Tilläggas kan, att många av bet kuskarna voro så hyggliga att de kastade till oss pojkar var sin beta när vi voro ute på vägarna och samlade med våra säckar på ryggen.

Sedan vi kommit igenom kön vid invägningsvågen voro vi framme vid de djupa rännor där betorna kastades ner för hand. För att bli varm och få tiden att gå medan avlastningen pågick sprang jag omkring vid dessa rännor. De voro klädda med plankor som voro ställda neråt och jag tyckte det skulle vara trevligt att åka kana ner för dem vilket jag också gjorde. Det gick lätt och behändigt. Men så skulle jag upp igen men det visade sig helt omöjligt. Alla mina försök misslyckades till stor fröjd för alla de kuskarna som höll på med avlastning. Allt arbete avstannade för att se mina fruktlösa försök att komma upp. Jag greps av panik och var nära att gråta, men då förbarmade Alberg sig över mig och hoppade av vagnen och sträckte ner bet grepen som jag tog tag i och så drog han mig upp.

När betorna voro avlastade drog jag en lättnadens suck för nu förstod jag att det skulle bära av hemåt. Men ingalunda, vi skulle ha betmassa med oss hem. Här var ingen kö, men när det skulle lastas för hand tog det sin tid.

När vi kom ut från bruksområdet på stora vägen såg vi att kusten var klar, det vill säga, inga skjutsar före oss och inga bommar nere. Hästarna voro hungriga och förstod att det skulle bära av hemåt, så de föll självmant in i raskt trav.

När vi voro 30-40 meter från bommarna fick jag till min fasa se bomvakten komma utur sin kur och fäller bommarna framför hästarnas huvud. Där satt vi snyggt och prydligt och det var inget annat att göra än att börja räkna järnvägsvagnar igen. Jag tyckte det var en oändlig mängd, så jag frågade Alberg om alla Sveriges sockerbetor kom till Hasslarp. På

detta svarade han, att det var endast i södra Sverige som det odlades sockerbetor och de som kom på järnväg voro i från Halland.

Jag gladde mig när vi närmade oss hemmet för jag var både frusen och hungrig. Men man skall som bekant ej taga ut glädjen i förskott. Det rådde stor uppståndelse och förvirring.

När jag ej kom hem varken till frukost eller middag hade de sökt mig överallt. Ingen hade sett eller hört mig så de befarade att jag fallit i ån för där brukade vi pojkar hålla till.

Ordningen hemma var den, att passade vi ej måltiderna så blev

vi utan mat. Så även denna gång. Det blev ytterst stränga förmaningar att i fortsättningen säga till hemma innan vi gick någonstans. Stryk slapp jag men i stället fick jag gå till sängs. Det kunde säkert behövas för det hade varit en händelserik dag. Något mer besök på sockerfabriken med hästskjuts blev det aldrig. En stor välgärning utförde den person som uppfann och genomförde en reglerad leveransplan för bet leverantörerna och borde hedras med en staty vid varje sockerbruk.